

Ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ενσωματωμένο στο μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας

Λουκία Κορομπίλη, Καθηγήτρια Αγγλικών στο 5^ο Γυμνάσιο Κατερίνης

Λέξεις κλειδιά: Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, project, σχέδιο εργασίας, διδασκαλία Αγγλικής γλώσσας, μέριμνα για τα ζώα.

Θεματική ενότητα: Σχολικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Περίληψη

Περιγραφή ενός πειραματικού προγράμματος ΠΕ που υλοποιήθηκε από το Φεβρουάριο – Μάιο 2004, από τρία τμήματα μαθητών του 5^{ου} Γυμνασίου Κατερίνης, στο μεγαλύτερο μέρος του κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας, και με αφορμή τη συμμετοχή των μαθητών στον ετήσιο διαγωνισμό της φιλοζωικής οργάνωσης GAWF (Greek Animal Welfare Fund).

Παρουσίαση και ανάλυση μιας εναλλακτικής προσέγγισης στη διδασκαλία και μάθηση της αγγλικής και, παράλληλα, διερεύνηση αξιοποίησης των δυνατοτήτων που δίνονται στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας για την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης.

Σκοπός του προγράμματος ήταν:

- ▶ να εκμεταλλευτεί την έμφυτη αγάπη των παιδιών για τα ζώα και να την μετατρέψει από απλό ενθουσιασμό σε υπεύθυνη φροντίδα, γνώση των αναγκών τους και των δικαιωμάτων τους και της βασικής νομοθεσίας που τα διέπει, και κατ' επέκταση, σε σεβασμό προς όλα τα έμβια όντα και των βιοτόπων τους, σε σεβασμό προς την αξία της ζωής. Επιπλέον, να επιτύχει την ενεργοποίηση των μαθητών για την ανάληψη πρωτοβουλιών προς χάριν της ευημερίας των ζώων (animal welfare).
- ▶ να προσφέρει στο μάθημα της αγγλικής γλώσσας ένα αυθεντικό πλαίσιο με την παροχή ενός ισχυρού εξωτερικού κινήτρου (του διαγωνισμού), και να επιτύχει την ολόψυχη εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία του μαθήματος αξιοποιώντας ένα θέμα που τους ενδιαφέρει.
- ▶ να εξερευνήσει (ο δάσκαλος) αποτελεσματικούς τρόπους διδασκαλίας αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της κλασικής μεθόδου που εφαρμόζεται στην ΠΕ (project work) και συνδυάζοντάς την με τις μεθόδους που εφαρμόζονται στη διδασκαλία της αγγλικής.

Μέθοδοι και μέσα εργασίας

Για την υλοποίηση του προγράμματος ΠΕ χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος project (Frey 1986) ή μέθοδος του «σχεδίου εργασίας» (Ματσαγγούρας 2003). Η υλοποίηση του project συνδυάστηκε με μελέτη πεδίου, διερεύνηση της κοινής γνώμης, συνεντεύξεις κ.α. Χρησιμοποιήθηκε το διαδίκτυο, κυρίως στο στάδιο της ενημέρωσης, και οι δυνατότητες που δίνει ο υπολογιστής στην επεξεργασία του υλικού και στη σύνθεση του τελικού προϊόντος.

Για την προώθηση των διδακτικών στόχων - κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου στην αγγλική γλώσσα (4 βασικές δεξιότητες: listening, speaking, reading & writing) - η παραπάνω μέθοδος συνδυάστηκε με μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας ως εξής:

Για το listening & speaking, στο πλαίσιο της επικοινωνιακή προσέγγισης (communicative approach), έγινε αξιοποίηση οπτικών μέσων (εικόνων, πόστερς, βίντεο), παιχνίδια ρόλων κ.α.

Για το reading η μέθοδος της ανάγνωσης για έναν αυθεντικό σκοπό (reading for a real purpose), στο πλαίσιο της οποίας οι μαθητές εκπαιδεύτηκαν να χρησιμοποιούν προσεγγίσεις και τεχνικές ανάγνωσης (Williams & Moran 1989) όπως skimming (ανάγνωση επιφανειακή προς αναζήτηση γενικών στοιχείων), scanning (σχολαστική ανάγνωση για αναζήτηση λεπτομερειών), top-down & bottom-up (από το όλο προς το μέρος και αντίστροφα, Carrell & Erstrehold 1988).

Για το writing οι μαθητές εξοικειώθηκαν με μεγάλη ποικιλία τύπων γραπτών κειμένων (άρθρα, διηγήματα, κόμικς, ποιήματα, αφίσες, ερωτηματολόγια, επιστολές κ.α.) και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η process writing (παραγωγή γραπτού λόγου με έμφαση στη διαδικασία (White & Arnt 1991), η οποία απαιτεί «γράψιμο και ξανα-γράψιμο» του ίδιου κειμένου (drafting & re-drafting), μετά από πολλαπλές διορθώσεις με τη συμμετοχή και των συμμαθητών (self-correction, peer & class correction).

Έγινε αξιολόγηση του προγράμματος ΠΕ στις διάφορες φάσεις υλοποίησής του με συζητήσεις και ερωτηματολόγια διερεύνησης στάσεων. Επίσης, αξιολογήθηκε η γλωσσική αρτιότητα των τελικών προϊόντων (δύο τετρασέλιδα ένθετα για τα περιοδικά της οργάνωσης GAWF), και συστάθηκε 3μελής επιτροπή για να κρίνει την καλλιτεχνική αρτιότητα 25 αφισών, (ατομικά έργα της υπο-ομάδας της Α΄ τάξης) και να επιλέξει το έργο που εκπροσώπησε την τάξη στον πανελλήνιο διαγωνισμό της GAWF. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με παρουσίαση των αποτελεσμάτων στη σχολική κοινότητα, η οποία περιλάμβανε και δραματοποίηση (“διαδήλωση” και πικετοφορία).

Συμπεράσματα και συζήτηση

Η διδάσκουσα κατέληξε σε συμπεράσματα για το συγκεκριμένο εγχείρημα με βάση την καταγραφή παρατηρήσεων κατά τη διάρκεια του προγράμματος και την επεξεργασία των ερωτηματολογίων.

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος, η πλειονότητα των μαθητών –μελών της ομάδας ΠΕ εξέφραζαν σκεπτικισμό και ώριμο προβληματισμό στο θέμα της απόκτησης οικόσιτων ζώων και γνώριζαν πώς πρέπει να τα φροντίζουν και ποιος είναι ο σωστός τρόπος διαχείρισης των αδέσποτων. Στις συζητήσεις και στη συνέντευξη με εκπροσώπους τοπικού φιλοζωϊκού σωματίου εξέφραζαν προβληματισμούς για τη φροντίδα των ζώων, που έδειχναν ότι είχαν ευαισθητοποιηθεί σε βαθμό ενσυναίσθησης (empathy). Ανέλαβαν πρωτοβουλίες για ενημέρωση των συμμαθητών τους και παρενέβησαν με επιστολές διαμαρτυρίας σε τοπικά προβλήματα κακοποίησης ζώων. Τα κείμενά τους έδειξαν πλήρη κατανόηση των θεμάτων που αφορούν τα οικόσιτα, αλλά επίσης έδειχναν το ενδιαφέρον τους και γνώση για ευρύτερα προβλήματα, όπως τα ζώα στα εργαστήρια, ζώα υπό εξαφάνιση κλπ.

Η διδασκαλία και μάθηση της αγγλικής έγινε πιο ευχάριστη, διαδραστική (interactive), συνεργατική και δημιουργική και ξέφυγε από τα στενά όρια της τάξης. Σχεδόν όλοι οι μαθητές έμαθαν το ειδικό λεξιλόγιο που αφορά την περιποίηση και τις ανάγκες των οικόσιτων, ενώ παρήγαγαν εξαιρετικά κείμενα και πειραματίστηκαν στη συγγραφή ποικίλων τύπων κειμένων.

Το πρόγραμμα αποτελεί ένα παράδειγμα διδασκαλίας της Π.Ε. στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου μαθήματος του αναλυτικού προγράμματος με τρόπο που να επιτυγχάνονται τόσο στόχοι της Π.Ε. όσο και του συγκεκριμένου μαθήματος. Είναι πιθανό η επιτυχία της συγκεκριμένης εφαρμογής να οφείλεται σε σημαντικό ποσοστό

στο θέμα (μέριμνα για τα ζώα) που αποδείχθηκε εξαιρετικά κατάλληλο να προκαλέσει την κινητοποίηση των μαθητών.

Βιβλιογραφία

Carrell P.L. & Eisterhold, J.C. (1988) "Schema theory and ESL reading pedagogy" in Carrell et al (eds) *Interactive approaches to second language reading*, Cambridge: CUP.

Frey, Karl (1986) *Η "μέθοδος project"*, Εκδ. Αφων Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Johnson, K & Morrow, K. (1981) *Communication in the Classroom*. Essex London.

Lewis M & Hill J., "*Practical Techniques for Language Teaching*" ITP Teacher Training, Hove England.

McBeth, C. (2004) "Greek Animal Welfare Fund Annual Competition." In *ELT NEWS*, February 2004, p.14.

RSPCA "*Animals in Mind*" *Initial Teaching Training guide to animal welfare education*.

White R. & Arnt V. (1991) "*Process Writing*" Longman, London.

Williams, E. & Moran C. (1989) "Reading in a foreign language at intermediate and advanced levels with particular reference to English in *Laguage Teaching*, 22/4: pp 217-228.

Ματσαγγούρας, Ηλίας Γ. (2003) «*Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση*», Εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα.